

Surdopedagogo PATARIMAI TĖVAMS, auginantiems 2–3 metų vaikus, turinčius klausos sutrikimų

Pažintinių procesų lavinimas

Dvejų – trejų metų vaikas, turintis klausos sutrikimų, ugdomas surdopedagogo, jau įpratęs naudotis klausos stiprinimo priemonėmis.

Namuose vaikui pasiūlykite užsiėmimus su:

- ❖ Didaktinė medžiaga: grupuoti daiktus pagal formą, dydį, spalvą, surinkti piramides, dėlioti mozaikas, figūras iš spalvotų pagaliukų, kurias vaikas geba pavadinti, mokyti surasti 3 – 5 tokias pačias raides, figūras dėti į įvairių formų ir dydžių išpjovas, parinkti dėžutėms atitinkamus dangtelius pagal jų formą ir dydį. Atpažinti 6 pagrindines spalvas.
- ❖ Žaislais: į vandenį paleisti įvairius žaisliukus, juos pūsti, gaudyti samteliu vandenyje plaukiojančius žaislus, vežioti mašiną „keliu“, ja vežioti žaisliukus. Su lėle ir kt. siužetinėmis žaislais žaisti lyg su gyvais: maitinti šaukšteliu, girdyti, migdyti, vedžioti, maudyti, šluostyti, šukuoti, šokdinti. Maitinti daug lėlių vienu metu. Žaidimų su sniegu ar smėliu metu mokyti teisingai naudotis įrankiais.
- ❖ Statybine medžiaga: statyti iš kubelių kasdienėse situacijose vartojamus daiktus (stalą, kėdę, traukinį). Statyti po kelis daiktus vienu metu, prie jų pridėti užrašus, mokyti naudoti siužetą.
- ❖ Pieštukais, kreidelėmis, modelinu: bakstelėjimais, brūkštelėjimais leisti vaikui atrasti judesio, lytėjimo ir regėjimo ryšį, t.y. akimis kontroliuoti tai, ką piešia, tapo, lipdo. Pradžioje vaikas tegu raito, braižo linijas per visą lapą, vėliau atsiras simboliai: spiralė, saulutė, kryžius, veidas, atpažins ir naudos šešias pagrindines spalvas. Patiks veiksmai iš plastelino, modelino: minkyti, maigyti, volioti, suploti, suspausti, ištempti, pjaustyti lipdymo medžiagas.

Kalbos ugdymas

Kalbos ugdymo uždaviniai:

- ✓ Tenkinti mažų vaikų poreikį bendrauti ir pažinti pasaulį;
- ✓ Padėti jiems suprasti kalbos prasmes;
- ✓ Ugdyti sakytinę kalbą;
- ✓ Ugdyti estetinę vaikų kalbos nuostatą.

- ❖ Sudarykite sąlygas vaiko kalbinei raiškai, susiekite su mimikos, gestų, muzikine, plastine ir grafine raiška.
- ❖ Pagrindiniu kalbos ugdymo metodu turi tapti kasdienis bendravimas įvairiausios vaikų veiklos metu, stengiantis kiek įmanoma daugiau panaudoti dienotvarkės teikiamas galimybes. Tėvai turi kalbėti su vaiku įdomiomis temomis ir žaisdami, ir tvarkydamiesi, ir keliaudami. Kalbą reikia ugdyti žaismingai, natūraliai siejant kalbą, judesį ir muziką: tautosaką, garsų pamėgdžiojimus, greitakalbes, skaičiuotes, lietuvių dainas, ratelius ir žaidimus.
- ❖ Kartu su vaiku žiūrėkite jo amžių atitinkančias TV laidas, užduokite klausimus: „Kas ten?, Ką ten matai?, Ką daro?“ . Pastebėkite, kuo vaikas domisi, į ką žiūri, ką rodo, ką bando pasakyti, išreikšti, visa tai reikia įvardyti, paaiškinti vaikui suprantamais žodžiais, padėti jam išsakyti mintį ir ją išplėsti.
- ❖ Tėveliai, bendraudami su vaikais, turi stengtis kalbėti aiškiai, taisyklingai, vaizdingai, nemonotoniškai.
- ❖ Paveikslėlių knygos idealiai tinka vaikų žodyno turtinimui. Knygelės turi būti suprantamos, vaizduojami dalykai – vaikams svarbūs. Dvimečiams patiks tokios, kuriose atranda jiems žinomus daiktus ir situacijas, o trimečiams – naujos, plečiančios jų akiratį ir turtinančios žodyną.

Kalbant ar žaidžiant su vaiku būtina prisiminti svarbiausius dalykus:

- ✓ Kalba – paprasta, tiksli ir trumpa, aiškinant, pavadinant vaikui, kas tai, ką, kodėl ir kaip darai namie ir kitur: parduotuvėje, pas gydytoją, svečiuose, – kad galėtų suprasti ir atkartoti žaidime.
- ✓ Veikla – žaisminga, sudarant ir išnaudojant problemines situacijas.
- ✓ Kalbėti iš tokio atstumo, iš kurio vaikas girdi.

Regėjimo ir klausos lavinimas

❖ Kiekvieną dieną po kelis kartus reikia pasakoti ir skaityti vaikui apie tai, kas jam pažįstama, žinoma.

❖ Kartu su vaiku visur stebėti aplinką, aiškinti įvairius reiškinius, kantriai atsakyti į nesibaigiančius jo klausimus „kodėl?“.

❖ Vaikui augant pasakoti ir skaityti kūrinėlius apie kitų kraštų gyvūnus (beždžionėlę, dramblių, žirafą), tolimesnę aplinką. Taip turtinsite vaiko kalbą, padėsite perprasti naujas žodžių reikšmes, skatinsite paties vaiko „skaitymą“.

❖ Rodyti spalvingas iliustracijas, paveikslus, kalbėtis su vaiku apie tai, ką mato. Skatinti vaiko pasakojimą, užduodant klausimus.

❖ Kalbėtis su vaiku, naudojant lėles, pirštų, flanelės teatro veikėjus, inscenizuojant pasakojimus, pasakėles, nutikimus. Deklamuoti, dainuoti.

❖ Įrengti žiūrinėjimą, klausinėjimą ir kalbėjimą skatinančią aplinką: vaiko akių lygyje kabinti artimiausią aplinką atspindinčius paveikslus, vaikų ir suaugusiųjų nuotraukas.

❖ Sudaryti skaitymą skatinančią aplinką: parūpinti knygelį, žurnalų, paveikslėlių; prilipdyti užrašus (*parašytus didžiosiomis spausdintomis raidėmis*) ant baldų su jų pavadinimais; užrašus ir simbolinius paveikslėlius ant žaislų lentynų; naudoti užrašus po paveikslais, po vaikų piešiniais. Taip ugdysime vaiko suvokimą, kad visi daiktai turi pavadinimus.

❖ Užrašinėti vaikui matant jo vardą ant piešinio, darbelio, kortelės. Pratinti klausa skirti žinomus *a, p, o, m, t, u, n, v, s, e, l, k* garsus (raides), 1 – 3 skaičius (kiekį), žodžius, įvairius buitinius, skleidžiamus muzikos instrumentų, žaislų, gyvūnų, gamtos ir kitus garsus.

Kur kreiptis pagalbos?

Dėl klausos įvertinimo, audiogramos:

- Miesto (rajo) poliklinika;
- LSMU Kauno klinikos;
- VU ligoninė Santaros klinikos.

Dėl vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo

Tėveliai, norintys gauti švietimo pagalbą, turi kreiptis į savo miesto (rajono) pedagoginę psichologinę tarnybą ir gauti vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo pažymą.

Pedagoginių psichologinių tarnybų ir švietimo pagalbos tarnybų kontaktus galima rasti [ČIA](#).

Dėl klausos ir kalbos reabilitacijos

Surdopedagoginė pagalba ikimokyklinukams / mokiniams, turintiems klausos sutrikimų, ir surdopedagogo konsultacijos tėvams teikiamos šiose ugdymo įstaigose:

- Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre, Filaretų g.36, LT-01210 Vilnius, tel. (8 5) 215 4427, el. p. rastine@lknuc.lt, www.deafcenter.lt
- Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre, Uosio g.7, LT-50145 Kaunas, tel. (8 37) 331 872, 8 683 67847, el. p. direktore@kknuc.lt, www.kknuc.lt
- Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinėje mokykloje, Parko g. 19, LT-37326 Panevėžys, tel. (8 45) 517 300, el. p. kurciuju@kurciujumokykla.lt, www.kurciujumokykla.lt

PATARIMUS TĖVAMS, auginantiems 2–3 metų vaikus, turinčius klausos sutrikimų, galite rasti:

<https://kknuc.lt/tevams>

<https://www.nsa.smm.lt/svietimo-pagalbos-departamentas/projektai/itraukiojo-ugdymo-galimybiu-pletra-i-etapas-nr-09-2-2-esfa-v-707-03-0001/>

*Parengė surdopedagogės Laimutė Gervinskienė ir
Jūratė Audronė Virkutienė
Projektas „Itraukiojo ugdymo galimybių plėtra, I etapas“
Nr. 09.2.2-ESFA-V-707-03-0001*